

KAUNO MONTESORI MOKYKLOS-DARŽELIO „ŽIBURĖLIS“

UGDYMO KOKYBĖS SAMPRATA

Ugdymo kokybės valdymas įstaigoje nėra vienkartinė akcija ar veikla. Tai sisteminis uždavinys, kuriam įgyvendinti reikalingas ilgalaikis, metodiškas ir nuoseklus darbas ne tik norimam kokybės lygiui pasiekti, bet jį išlaikyti ir toliau nuolat gerinti.

Ugdymo kokybės samprata atspindi įstaigos vertybes, nuostatas ir filosofiją. Siekdami įgyvendinti mokyklos-darželio misiją bendruomenės nariai vadovaujasi šiomis vertybėmis: pagarba, atsakomybė, laisve drausmėje, mokėjimu mokytis. Vadovaudamiesi M. Montessori pedagoginės sistemos principais visų bendruomenės narių sutarimu laikomės šių nuostatų: pagarba visoms gyvybės formoms ir gyvenimui; siekimas pagrindinių vertybių: gėrio, meilės, asmenybės ir pasaulio integralumo, kūrybos pažinimo, doros, sąžiningumo, bendradarbiavimo, savarankiškumo, pasitikėjimo savimi, kantrybės, išradingumo, pagarbos, atsakingumo, tolerancijos; asmenybės ugdymas, remiantis geriausiomis žmonijos kultūrinėmis tradicijomis. Filosofija - vaikas pats savo individualios asmenybės kūrėjas.

Siekiant ugdymo kokybės, atsižvelgiame į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kuriame sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninius, socialinius, pažintinius poreikius, *išsikeliamo uždavinius*:

1. puoselėti individualias vaiko prigimties galias siekiant asmenybės brandos ir sėkmingo integravimosi į visuomenės gyvenimą;
2. plėtoti savarankiško mokymosi patirtį, ugdyti asmens kritinio mąstymo, problemų sprendimo įgūdžius;
3. suteikti ugdytiniams prasmingų žinių: išmokyti mokytis, ieškoti, atrasti reikiamą informaciją, ją sisteminti, naudotis ja;
4. sukurti aplinką, laiduojančią asmens orumo apsaugą, padedančią puoselėti vaiko fizinę bei psichinę sveikatą, užtikrinti jo socialinį saugumą;
5. sukurti M. Montessori pedagoginės sistemos principais grindžiamą ugdomąją aplinką, atliepančią atitinkamam vaiko asmenybės raidos tarpsniui būdingus fizinius ir dvasinius poreikius;
6. visokeriopai skatinti ugdytinių savarankiškumą, pasitikėjimą savo jėgomis, puoselėti sąmoningą mokymosi motyvaciją;
7. remiantis M. Montessori pedagoginei sistemai būdinga laisvės ir drausmės sąveikos samprata, ugdyti asmens bendražmogiškąsias vertybes, puoselėti socialinę bendravimo ir bendradarbiavimo patirtį.

M. Montessori pedagoginės sistemos esmę įkūnija trys jos komponentai: *savita vaiko asmenybės raidos tarpsnių su jiems būdingais fiziniais ir dvasiniais asmens poreikiais samprata,*

savita, minėtus raidos tarpsnius atitinkanti ugdomoji aplinka ir priemonės, mokytojo – vaiko asmenybės raidos stebėtojo ir vadovo – vaidmens ugdymo procese samprata.

Savitą vaiko asmenybės raidos tarpsnių su jiemis būdingais fiziniais ir dvasiniais asmens poreikiais samprata atskleidžiama tokiu požiūriu:

- Vaikas yra asmenybė: aš jį gerbiu;
- Vaiko protas smalsus: aš jo pašnekovas;
- Vaikas žavisi: aš jam rodau kelią, ieškant grožio;
- Vaikas nori brandinti asmenybę: aš jam padedu pažinti save;
- Vaikas ieško pavyzdžio: aš stengiuosi juo būti;
- Vaikas stebi savo kūną: aš jį mokau, kad sveikata – tai jėga;
- Vaikas abejoja savimi: aš stengiuosi sužadinti jo pasitikėjimą savimi;
- Vaikas nori būti nepriklausomas: aš jam primenu atsakomybę;
- Vaikas pažįsta tik save: aš jį mokau pažinti kitus;
- Vaikas jaučia idealo poreikį: aš jam padedu pasirinkti gyvenimo kryptį.

Ugdymo procese itin svarbi vieta skiriama individualiai vaiko veiklai. Pagrindą tokiai veiklai sukuria specialiai paruošta ugdomoji aplinka ir darbai pagal M. Montessori pedagoginės sistemos metodus profesionaliai pasirengęs mokytojas.

Savitos ugdomosios aplinkos ir priemonių bruožai:

- Aplinkos saugumas.
- Tinkamos priemonės, ugdančios vaikų savarankiškumą.
- Daiktų pritaikymas vaikų ūgiui.
- Tvarka, pastovumas, estetiškumas.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupės nėra statiškos - aplinka keičiama, tobulinama, modeliuojama taip, kad aktyvintų vaiką, būtų paprasta, natūrali, reali. Estetiška aplinka skatina aktyvią vaiko veiklą bei judėjimą. Paruošta aplinka yra pritaikyta atitinkamo amžiaus tarpsnio asmens ugdymo(si) reikmėms ir sudaro galimybę vaikui individualiai rinktis pageidaujamą veiklą, tenkinti savo poreikį tyrinėti, veikti, pažinti, judėti, puoselėti pasitikėjimą savo jėgomis, įgyvendinti sociokultūrinius – bendravimo, estetinius, tautinius, dorovinius, religinius – bręstančios asmenybės interesus.

Mokytojo vaidmuo ugdymo procese. Mokytojas vaiko asmenybės raidos stebėtojas ir vadovas, jis ne moko, o vadovauja vaiko saviugdai. Pedagogas privalo turėti mokslinę, profesinę ir vidinę kompetencijas. Mokslinis pasirengimas padeda mokytojui žinoti ir suprasti vaiko fizinę, emocinę ir psichinę raidą, įgyti žinių apie vaiko gebėjimus, raidos sutrikimų rūšis, ankstyvąją sutrikimų diagnostiką ir terapiją, taip pat socialinę vaiko integraciją šeimoje ir darželyje.

Pedagogui keliamos užduotys: parengti aplinką ir tinkamai ją prižiūrėti – rūpintis, kad mokomosios priemonės būtų surūšiuotos, tvarkingos, švarios, kad kiekvienas komplektas būtų visos sudėties ir padėtas reikiamoje vietoje. Mokytojas, atlikdamas jungties tarp vaiko ir paruoštos ugdomosios aplinkos vaidmenį, turi gerai suprasti jos reikšmę vaiko asmenybės raidai, išmanyti ugdomojoje aplinkoje pateiktos medžiagos, priemonių paskirtį, mokėti tiksliai ir kvalifikuotai jomis naudotis, numatyti reikiamą priemonių kiekį (kad jų nestokotų arba nebūtų per daug), kurti estetišką aplinką, menišką, metodišką ugdymosi priemones. Ugdomojoje aplinkoje mokytojas turi būti dėmesingas, paslaugus vaiko pagalbininkas. Aplinkos pozityvus funkcionalumas – vienas iš kokybiško ugdymo(si) kriterijų, leidžiančių vaikui realizuoti prigimtinės galias.

Pedagogai organizuodami ugdomąją veiklą, remiamasi principais:

1. Laisvės ir drausmės principas. Laisvės principas remiasi dviem konstruktyviais, vienas kitą papildančiais pradais:

- a) veiklos objekto laisvu pasirinkimu;
- b) laisvės ribų sąmoningu apibrėžimu pačiomis priemonėmis.

Pasirinkimo laisvė suteikia vaikui natūralią galimybę ugdyti ir stiprinti savo valią. Tai vienas, bet labai svarbus valios ugdymo aspektas. „Laisvas yra tas, kuris galvoja ir elgiasi pagal tiesos nuostatus, o ne pagal savo užgaidas arba nevaldomus jausmus“ (D. Petrutytė, 1993, p. 200).

M. Montessori akcentuoja ne išorinę, bet vidinę laisvę.

2. Lygiateisiškumo principas. Kiekvienam kūdikiui gamta davė ne tik galias ir gabumus, bet ir individualų vystymąsi. Visos socialinės problemos yra nagrinėjamos orientuojantis į suaugusiųjų reikalus. „O iš tikrųjų daug didesnės svarbos turi vaiko poreikiai“ (M. Montessori, 1992, p.32).

Norint, kad vaikas galėtų plėtoti savo galias, jam, lygiai taip, kaip ir suaugusiajam, reikalinga laisvė, pagarba ir atitinkamos sąlygos. Į vaiką žiūrima, kaip į lygiateisį visuomenės narį, atsižvelgiama į jo teises, poreikius ir nepriklausomybę. Būtina abipusė pagarba – jei jos nėra, nėra ir lygybės.

3. Nesikišimo principas. Pedagogas turi stebėti vaikus, numatyti jų poreikius ir padėti juos įgyvendinti. Tačiau jis nieko neprivalo daryti už vaiką. Juk ne veltui vaiko pirmas prašymas ar net reikalavimas yra: „Aš pats!“

Vaikas privalo mokytis, tačiau mokymąsi reikia organizuoti taip, kad vaikas to norėtų ir jaustųsi laimingas.

Mokytojas, nepažeisdamas kitų principų, turi nukreipti vaiką kūrybine linkme. Jis negali versti vaiko, liepti ir nurodinėti jam. Tačiau, vaikui parodžius susidomėjimą, mokytoja privalo jam

sumaniai padėti „viską atlikti pačiam”. „Sumanios, gerai pasiruošusios mokytojos pagalba veda vaiką žingsnis po žingsnio į džiaugsmingą žinių įsigijimą”. (M. Montessori, 1992, p. 115).

4. Aplinkos saugojimo ir tausojimo principas. Juo vadovaujantis su vaikais, jų tėvais (globėjais) aptariami grupės susitarimai, kurių privalo laikytis visa grupės bendruomenė: ir suaugę, ir vaikai. Susitarimai turi būti labai gerai apgalvoti, nedviprasmiški, įgyvendinami.

5. Priemonės klaidų kontrolės principas. Kiekviena priemonė turi klaidų kontrolę, kuri padeda išvengti tiesioginio mokytojos įsikišimo į vaiko veiklą, padeda vaikui susikaupti, skatina kartoti pratimą, siekiant rezultato.

6. Įstaigos ir šeimos vieningumo principas. Tėvų (globėjų), vaikų ir mokytojų bendradarbiavimas – viena pagrindinių sąlygų, nulemiančių vaikų ugdymo(-si) sėkmę. Būtina vadovautis principu, kad viskas, kas daroma, daroma vaikų labui. Tik bendras tėvų (globėjų) ir mokytojų darbas duos pageidaujamus rezultatus. Bendradarbiavimas turi prasidėti dar prieš vaikui ateinant į darželį. Būtinai ir tėvų (globėjų) dalyvavimas ugdymo procese.

7. Perimamumo principas. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo turinys suderintas su priešmokyklinio ugdymo turiniu, siekiant, kad vaikas darniai pereitų nuo ugdymo ikimokyklinio ugdymo grupėje prie ugdymo priešmokyklinėje grupėje. Visuose amžiaus tarpsniuose (ikimokyklinis, priešmokyklinis ir pradinis) užtikrintas ugdymas, vadovaujantis M. Montessori pedagogine sistema.

8. Tautiškumo principas. Siekiame ugdyti būsimąją tautos kultūros saugotoją ir kūrėją. Pedagogas kartu su tėvais (globėjais) ir visa įstaigos bendruomene augina darnius, gerus, orius, kūrybingus žmones. Padeda vaikui įprasminti viską, kas jį supa, per vertybes, dorovines nuostatas į aplinką, kalbą, lietuvių liaudies tradicijas, papročius, literatūrą.

9. Humaniškumo principas. Pripažįstama teisė būti skirtingam, vaikas gerbiamas kaip asmenybė. Kiekvienas vaikas yra unikalus, turintis ryškių prigimtinių bruožų, kuriuos reikia ugdyti. Gerbiama vaiko vidinio pasaulio nepriklausomybė ir savarankiškumas. Sudaroma daugiau galimybių tenkinti poreikį veikti, laisvai judėti, išreikšti save parodant savo gebėjimus ir kūrybiškumą.

Svarbiausi kokybiško vaikų ugdymosi kriterijai yra gera visų vaikų savijauta ir pagal kiekvieno vaiko galimybes daroma maksimali pažanga.

PRITARTA

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo
metodinės grupės posėdyje
2016 m. gruodžio 14 d. protokolas Nr. 18-11